

אקילו בני רבנן וקטן דגר אין לו יסוס עם אביו כן פירש"י בקדושה
ורמב"ם דנמ"א פי סה"ס ספר"ד וינעמי' הכנס ולא נלחמי
ומכל לרצון הא דקטן קטן ומוקד בחמ"ס ונחזי ונחזי פי גל
הגר הפקר דקלי חסדוקי וחסדוקי יסודל או ענד נסודר דנעיקדא
חמ"ס וקטן חס"ס כד"ל בקידוש"י ק"ב ע"ב וחסדוקי חס"ס לר"ד ג"י ח"ט
ונמ"א נחלל אי"ב נעיקדא ח"ט א"ס ועכ"ל פ"ס חסדוקי חמ"ס ועכ"ל

ודבר פלא מצאתי ב"משך חכמה" פרשת ואתחנן (ה' כ"ו)
מביא שם מש"כ החתם סופר שנתקשה כל ימיו
מנליה לש"ס הדין דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי' (ועיין
לעיל סימן רכח בהגה"ה מש"כ בענין זה בשם בעל הטורים
ובמה יתמהנו עליו) ומתיר שם המשך חכמה דכתוב
בפסוק דקאמר רחמנא לאחר מתן תורה טובו לכם לאהליכם
ואין אהלו אלא אשתו, וזה מסתמא שהיה ליוצאי מצרים
וכ"ס הרבה שהיו אסורים עתה באיסור ערוה, ועמרם יוכיח
שנולד הדור היה ונשא דודתו, ואיך אמר רחמנא "שבו
לכם לאהליכם" והלאו כמה נאסרו באיסור עריות ואלו
נשאו קרובותיהן צריכין לפרוש מהן, אע"כ דגר שנתגייר
קטן שנולד דמי ע"ש, משמע דס"ל שבמתן תורה היו
ישראל בגדר גר שנתגייר ולא נאסרו בעריות כלל.

ולדבריו קשה הפסוק בפרישת בהעלותך, וישיב משה את
העם בוכה למשפחותיו איש לפתח אהלו, והיינו
שבנו על עריות שנאסר להם, ולדברי המ"ך חכמה אמאי
כנו הא לא נאסרו באלו העריות, ולדבריו צריך לפרש דבכו
על העריות שנאסרו מאז והלאה כגון אחות אשתו חמותו
דחתו שקידשו אתר מתן תורה, אבל נשותיהם שבאיסור
ערוה שנשאו לפני מתן תורה לא נאסר להם, דגר שנתגייר
קטן שנולד דמי, ותמהני על ד"ו והוא חידוש פלא, וגם
לא משמע כן מדברי המפרשים, ועוד תמוה שלא ראה דברי
רבותינו בעלי התוספות על התורה בפרישת בהעלותך (י"א,
כ"ו) שכתבו דכשתנה תורה ונאסרו על העריות פרשו כולם
וגם עמרם פירש מיוכבד שהיתה אשתו ונשא אשה אחרת
ע"ש.

והמפרשים הסבירו ישראל קודם מתן תורה לא היה
דינם כעכו"ם, אלא היה להם שם ישראל,
הגירות במתן תורה הוסיף להם קדושה שיוכלו לקבל תורה,
ולא אמרינן בזה גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, שגם קודם
מתן תורה לא היו ממשפחות האדמה כעכו"ם, אלא היו
ישראל מורע אברהם, ובישראל אין דין ג"ך שנתגייר כקטן
שנולד, ולפי"ו במתן תורה נאסרו בעריות ולא אמרינן
שכולם כקטן שנולד דמי, ויש לעיין למה התאוננו על ענין
העריות רק אחר כך, במתאוננים בירידת המן ולא במתן
תורה.

ונראה לכאור שבמתן תורה נצטוו על עריות ופירשו
מנשותיהם, אבל עוד לא גירשו מבתים, ורק בזמן
כשהגיע מן לכל משפחה, ולנשים העריות לא הגיע מן או
הוכרחו לגרשם מבתים, ולכן רק בירידת המן התאוננו על
עריות שאז היו צריכים לגרשם מבתים וע"ז התאוננו, שכפי
הנראה לפני מתן תורה היה מצוי נישואי עריות וקרובים
זה לזה, ונחגו או שאם מת הבן ייבם האב כלתו כמבואר
בפסוקים ביהודה ע"ש ברמב"ן, וכאן היו צריכים לעמוד
ולגרש את כל עריות אלו.

②

שובו לכם לאהליכם החתם סופר בחידושי
לע"ז כתב, כי נתקשה כל ימיו מהיכן
הוציאו ר"ל הא דגר שנתגייר כקטן שנולד
דמי יעו"ש, ולדעתי פשוט, דיצא להם,
דמסתמא היה ליוצא מצרים נשים הרבה שהיו
מאותן שאין בני נח מוזהרין עליהן, ועמרם
יוכיח שגדול הדור היה ונשא דודתו, וכן
אמרו ביומא פרק יו"כ"פ בהנך דאסירי לא
פריצי בהא ועיין רש"י שבכו על הנוספות ואם
לא היו רגילין לא היו בוכין, ואיך אמר
רחמנא אחר מתן תורה שובו לכם לאהליכם
ואין אהלו אלא אשתו, אלא אלו שנשאו
קרובותיהם צריכין לפרוש מהם, ע"כ דגר
שנתגייר כקטן שנולד דמי, ודוק, והא
דמוכיח ר"ש ביצה מהא דדבר שבמנין צריך
אחר להתירו, היינו דאי משום עריות שנשאו
קודם לא היה לו לאמר להם, עד שיאמר
האיסור של עריות קודם, וי"ב, ויתכן דק"ל,
דחידה שחרדו כל העם מסלק הדמים ולא
יראו נשיהם דמים ויהיו טהורות לבעליהן.

③

ויעתה
נפשנו ויבשה אין כל בלתי אל-המן עינינו: והמן
בזרע-גד הוא ועינו כעין הַבְּדִלָה: שְׁמוֹ הָעַם
וְלִקְטוּ וּמָחֲנוּ בְּרַחֲמִים אֹדְכּוּ בַּמִּדְבָּה וּבְשָׁלוֹ בַּפָּרוֹר
וַעֲשׂוּ אֶתּוֹ עֲגוֹת וְהָיָה מַעֲמּוֹ בְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמַן:
וּבִרְדַּת הַטֵּל עַל-הַמַּחֲנֶה לִילָה יִרַד הָמָן עָלָיו:
וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת-הָעַם בִּכְהָ לְמִשְׁפַּחְתּוֹ אִישׁ
לְפִתַּח אֹהֶלוֹ וַיַּחֲרֵף אֵף יְהוָה מְאֹד וּבְעֵינַי מִיֵּשֶׁה רָע:

(י) בכה למשפחותיו. משפחות
משפחות נאספים וכו' לפרסם הרעומתן נכלו וכו' אמרו למשפחותיו על
עסקי משפחות ה על עריות האסורות להם:

ענין קרבן: (כו) ויכן הנער. זכר נכנס. וינד למטה אלדל ומיד המן משם סיו כי כשתנס מורס ויאלסו על ספריות פרשו כלם שג"ה
ישמע משה את כעס ככה למשפחותיו ורשעין על עסקי משפחותיו ונס עמרם אבי עמרם כי עמרם עזיבכד חסית' אשמו ונשם אשם לחמ"ס וסוליד
עמרם אלדל ומיד אלדל אל דוד מיד מי דוד כנו' חלוק דוד.

היה נוהג באבות כגון יעקב נשא שתי אחיות ועמרם דודתו ויהודה היה מייבם את כלתו אף על גב דמן התורה אסור והם היו שומרים את התורה הרי אם מצד התורה אתה בא לאסור והם קבלו אותה עליהם לא היו להם בזה קורבה אבל קורבה מצד עצמם לא נתבטלה, ואין להקשות דאם כן יהיו יוצאי מצרים מותרים בקרוביהם דהא קבלו עליהם את התורה לא נולדו בחיוב ויהיו מותרים בקרוביהם אין זה קשיא דהם הוכרחו לקבל דהא כפה עליהם הר כגיגית כדלקמן ולא אמרינן בזה דהוי קטן שנולד דודאי מי שנתגייר מעצמו כגון גוי כיון דלא היה צריך לגייר והוא מגייר עצמו הוי בריה אחרת לגמרי אבל ישראל שיצאו ממצרים כיון שהיו מחויבים לקבל את התורה, והיו מוכרחים לזה אין זה כקטן שנולד, ותדע לך דאליכ יקשה לך דהא בודאי נתגייר כדמוכח בפרשת משפטים שהרי היו צריכים מילה וטבילה וקרבו, ואפילו הכי אין להם דין כגור להיות מותר בעריות,

12

הקדמה לספר של הקדמה
ל-3 פלג

זאת ועוד אחרת כי צריך הלימוד להיות מאהבה לבלתי ישים מדתו זאת אל כל דבר מהדברים כ"א בתורת ד' תפצו. וז"ל מדרש תנחומא פ' נח לא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהן הר כגיגית כו', וא"ת על תורה שבכתב והלא משעה שאמר להם מקבלים אתם את התורה ענו כלם ואמרו נעשה ונשמע כו' אלא על תורה שבע"פ א"ל כו' וקשה כשאל קנאתה לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו כו' שנאמר ואהבת כו'. ומנין אתה לומד שאין אהבה זו אלא תלמוד, ראה מה כתיב אחריו והיו הדברים האלה על לבבך, ואיזה תלמוד שהוא על הלב הוי אומר ושננתם לבניך זו תלמוד שצריך שינון, ללמדך שפרשה ראשונה שבק"ש אין בה פ"י מתן שכרה בעה"ז כמו בפ' שניה, והיה אם שמוע כו' ונתתי מטר ארצכם בעתו, זו מתן שכר עוסקים במצות ואין עוסקים בתלמוד כו'. שכל מי שאוהב עושר ותענוג אינו יכול ללמוד תורה שבע"פ, לפי שיש בה צער ונדוד שינה, ויש מבלה ומנבל עצמו עליה, לפיכך מתן שכרה לעה"ב, שנאמר העם ההולכים בחשך ראו אור גדול כו' ולפיכך קבע הקב"ה ב' ישיבות לישראל שיהיו הוגים יומם ולילה, ומתקבצים ב' פעמים בשנה, באדר ובאלול, ונושאים ונותנים במלחמתה של תורה עד שמעמידין הדבר על בוריו והלכה לאמתה ע"ש שהאריך. ובמדרש אמרו שהכרית הקב"ה אותנו ע"י כפיית ההר שלא תסור התורה ממנו לעולמים, דבאונס כתיב לא יוכל לשלוח כל ימיו, גם המן שאכלו במדבר היה לכונה זו, כמ"ש בס' המגיד לב"י, שהמן שאכלו ישראל היה תכרוח לקבל התורה בלי שום בחירה, ובילקוט

cont. on next page

6

עלן השר
מ"ו ס"ב

יב בתו ובת בתו ובת בנו אסורות לו מן התורה [י] ק אבל בת בת בנו ובת בת בתו ובת בן בנו ובת בן בתו אסורות מדרבנן (כ) ואין להם הפסק וכן אומר בירושלמי שאברהם אסור בכל נשי ישראל ושרה אסורה בכל אנשי ישראל יא (ה) כא) ו ולהרמב"ם יש להם הפסק :

7

חנה
ס"ו כ"כ
אמר

והצרפתים אומרים ** כי טעם הגרות מפני שהיה קודם מתן תורה, והיה משפטו לילך אחר הזכר, ממה שאמרו** באומות הלך אחר הזכר וכאשר נולד זה לא מלו אותו כי מצרי היה בדינו, אבל כשגדל נתגייר לדעתו ונמול. ואין דעתי כך * כי מעת שבא אברהם בברית היו ישראל ובגוים לא יתחשבו** וכמו שאמר בעש * ויילמא ישראל מומר שאני.

8

מסכת ק"ט
י"ח

דכ דמיא בר אבון אדיתו יעובד כוכבים יירש את אביו דבר תורה דכתיב כי יירש לעש נחתי את הר שעזי הלמא ישראל מומר שאני אלא מרבה כי לבנו לום נתתי ואת עז ירשה הרב דמיא בר אבון מאי מעמא ולא אביר כרבה מי כתיב יחשב עם קנוד ולא עם ירש קנוד ורבה מאי מעמא לא אמר כרב דמיא בר אבון משום כבוד ויאתדום שאני : תנו רבנן יש בעברי שאני

9

מסכת כקבוק
א"א

דאלו זרע אברהם כבר נצטוו על המילה ולהכניסם מקטנותם בכריתו, ואין זה אלא גמר גרות, כנ"ל.

10

מסכת ו"ט
מ"א
וכו'

וְיָבִי
שְׁמַעוֹן יְמוּאֵל וַיְמִין וְאַהֲרָ וַיְכִין וְאַחַר וְשֹׁאֵל בֶּן הַכְּנַעֲנִית :

הכנענית. בן דניס שנקעלה לכנעני. כשהגו את פסל לא היחה דינה רוצה ללכת עד שנקע לה שמעון שישאככי

11

מסכת א"א
כ"א

אבל עדיין קשה הרי האבות קיימו כל התורה וידעו אותה ברוח הקודש היו מקפידין שלא לישא כנענית ולא הקפידו על ערוה דהוא אסור מן התורה, ויש מפרשים כי שאני קודם מתן תורה מלא אתר מתן תורה כי כל האבות היו מקיימים את התורה כולה אך צריכים היו לקבל עליהם את התורה כגרים שנתגיירו לכך היו כקטן שנולדו פירוש להך מיתה בלבד לענין קבלת התורה לא שייך בהם ענין אהוה שיהיו אחים לענין עריות שלא נולדו בחיוב המצוה אלא הם קבלו מאליהן להך מילתא הוו כגרים שאין עריות בהם, ולפיכך כל עריות שהן מן התורה שנתנה אחר כך לא

cont. on top

ראובני פ' בשלח ו"ל יפיפיה גי' קצ"ה. הוא שר התורה. הוא המטייר המן לישראל והם אמרו נפשנו קצ"ה. להודיע שקצו ומאסו במן ובתורה ע"ש. וזה היה להם הכרח לקבל התורה. כי המן בא משר התורה והוא לחם אבירים שמלאכי השרת נזונין. שוב לא היה להם שום נטיה ותאה חומרית. רק תקוע היה בלבם אהבת התורה והמצות. וזה נשאר לדורות למשכילים. אשר עליהם נאמר אדם כי ימות באהל :

חזות קשות ראיתי. הנה בפ' בהעלותך כתיב. מקברות התאווה נסעו העם חצרות ויהיו בתצרות ותדבר מרים ואהרן במשה על אודות האשה הכושית אשר לקח. והקשו בתוס' בימות ד' ס"ב על מה זה אחרו לדבר במשה זמן רב אחר מתן תורה ותירצו לפי מאי דאיתא בסיפרי דבקברות התאווה שנבחרו ע' זקנים ואמרה מרים לצפורה אשרי לנשותיהם של אלו שנבחרו לגדולה. אמרה. צפורה אוי להם שהרי בעלי מיום שהתחיל הקב"ה לדבר עמו פירש ממני ואו נתודע להם הדבר ע"ש ונראה בזה דמצינו שם שהתאוו תאווה ואמרו מי יאכילנו בשר זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם כו' ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו והמן כורע גד הוא ועינו כעין הבודלה. ופירש"י מי שאמר זה לא אמר זה. אלא הקב"ה הכתיב בתורה והמן כורע גד הוא. וכתיב וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו איש לפתח אהלו. ופירש"י על עסקי משפחות על עריות שנאסר להם ע"ש. והוא תמוה. דמה ענין תרעומות המן עם עסקי עריות. ונראה לפמ"ש רז"ל בהא דאי' בגמרא שבת ד' פ"ח ע"א ויתיבבו בתחתית החר מלמד שכפה עליהם הר כגיגית אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. והקשו דהא כבר נתרצו ואמרו נעשה ונשמע. וכתוב כגור אריה דלא יתכן להיות קבלת התורה ע"י בחירה אם ירצו יקבלו ואם לא ירצו לא יקבלו. אלא מראה להם הקב"ה שהתורה הוא הכרחי להם. ודבר הכרחי יש לו קיום לעולם כדאי' במדרש. דבאונס כתיב לא יוכל לשלחה כל ימיו ע"ש. והנה מצינו שהתאוו תאווה והיינו שלא היה להם שום תאווה חומרית. וכמ"ש באלשיך שהתאוו שיהיה להם תאווה ע"ש. ולפמ"ש הטעם הוא משום דע"י המן שהיה משר התורה ולחם אבירים היה כל חפצם ותשוקתם רק לתורה ונפשם יבשה וריק מכל תאות החומריות והם התאוו תאווה שיהיה להם קבלת התורה בחפצם ורצונם. כמו שאמרו נעשה ונשמע. כי אין אדם חפץ באהבה הכרחית. לזאת התרעמו על המן והכרחתו לאהבת התורה. ואמרו זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. פי' בלי הכרח רק את אשר בחרנו ואשר מצא חן בעינינו. כי כן פי' מלת חנם. כמבואר בשרשי רד"ק שרש חנן. ועתה נפשינו יבשה אין כל בלתי אל המן הוכרחנו. ואנחנו רוצים שיהיה הבחירה בידינו. אמנם גם ע"י הבחירה נאכל המן כי אם לא היה המן טוב למאכל ונחמד למראה היינו צריכין אל ההכרח. אבל באמת המן כורע גד הוא ועינו כעין הבודלה.

ובודאי נאכל ממנו. אך לא יסור מאתנו כל התאוות ותהיה לנו קבלת התורה ברצון ובבחירה כמו שאמרו נעשה ונשמע :

טרם יקראו והנה נחשף קלונם. דכתיב וישמע העם בוכה למשפחותיו והיינו על עסקי עריות שנאסר להם. והנה בס' גור אריה פ' ויגש הקשה כיון דישראל במתן תורה דין גרים הי' להם וכדאי' ביבמות. דישראל היו צריכין מילה והזאה וטבילה כדין גרים. וקיי"ל גר נושא אחותו משום דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי. וא"כ לאותו הדור היה ראוי להתיר קרובות ערוה. ותיריך דלא אמרינן גר שנתגייר כקטן שנולד דמי אלא בגר שנתגייר מדעתו וחפצו אז הוא כקטן שנולד. אבל בשעת מתן תורה שהוכרחו לקבלה שכפה עליהם הר כגיגית בזה לא היו כקטן שנולד ע"ש. לזה בכו למשפחותיהם על עסקי עריות. כיון שהמן הכריחם לקבלת התורה. כמ"ש אות ח' ע"כ נאסרו בקרובותיהם. אבל אם לא היה הכרח רק ברצון ובבחירה היו מותרים בקרובותיהם כמו שביארנו. והנה ביבמות דף ס"ב פליגי ר"י ור"ל בנכרי שהיה לו בנים ונתגייר דר"י סבר קיים פו"ר שהרי יש לו בנים. ור"ל סבר גר שנתגייר כקטן שנולד דמי וצריך לקיים פו"ר. ולכאורה תיקשי. הא דאמרו שם בש"ס בפלוגתא דב"ש וב"ה. ב"ש סברי ב' זכרים. וב"ה סברי זכר ונקבה. וטעמא דב"ש שם

דילפי ממשא שהיה לו שני בנים ופירש מן האשה. וב"ה ילפי מברייתו של עולם זכר ונקבה ואמרינן ב"ה לילפי ממשא. ומשני משה מדעתו פירש והסכים הקב"ה על ידו ע"ש. וא"כ לב"ש דילפי ממשא נהי דקיים פו"ר בב' זכרים. הא בשעת מתן תורה דין גרים יש להם. ולר"ל צריך לקיים פו"ר דהוי כקטן שנולד. אלא דלפי מה שאמור בג"א דעל ידי ההכרח אין הגר כקטן שנולד ניהא גם לר"ל. ובוה יתיישב קושית התוס' שלא דברו אהרן ומרים במשה עד אחר קברות התאווה. משום דקודם היו סוברים דגר שנתגייר כקטן שנולד וצריך לקיים פו"ר אף שהיו לו בנים מקודם. וא"כ ודאי לא ביטל משה המצות מדעתו. ואמנם הקב"ה צוה עליו. אולם אחרי רואם בקברות התאווה שנאסרו להם עריות. וזה מטעם דגר מוכרח לא היו כקטן שנולד. כמ"ש בס' גור אריה זכר קיים משה פ"ו בבניו הראשונים. ומצאו פתח לחשדו שמדעתו פירש כיון שאינו מבטל מצוה בזה. דגם לב"ה קיים פ"ו בב' בנים רק שהם מוסיפין דגם בזכר ונקבה סגי לדעת הירושלמי. ולזה התרעמו הלא גם בנו דבר ה'. עד שהשיב להם הקב"ה פה אל פה אדבר בו אני הסכמתי לדבריו :

סוכת דינא
100 - 20

מתני' ולא יבטל אדם מפריה ורביה אלא איש לו בנים ביש אומרים שני זכרים וביה אומרים זכר ונקבה שנאמר זכר ונקבה בראם: ג'ו' הוא יש לו בנים מפריה ורביה בטול מאשה לא בטול מסייעא ליה לרב נחמן אמר שמאל דאמר 'אע"פ שיש לו לאדם כמה בנים אמר לעמוד בלא אשה שנאמר 'לא טוב היות האדם לבדו ואיכא דאמר הוא יש לו בנים בטול מפריה ורביה וביטול נמי מאשה נימא תרדו תיובתא דרב נחמן אמר שמאל לא 'אין לו בנים נושא אשה בת בנים יש לו בנים נושא אשה דלאו בת בנים 'נפקא מינה למכור ספר תורה בשביל בנים: בית שמאי אומרים שני זכרים: פאי מעמיירו דבית שמאי ילפינן ממשא דבתיב 'בני משה גרישם ואליעזר ובית הלל ילפינן מברייתו של עולם ובית שמאי לילפי מברייתו של עולם 'אין דנין אפשר

משא אפשר ובית הלל נמי לילפי ממשא אמר לך משה מרעיתיה הוא דעבר דחגיגה 'שלשה דברים עשה משה מרעיתו והסכימה ודעתו לדעת המוקם פירש מן האשה ושכר הלוחות ומוסף יום אחד פירש מן האשה וכאי דרש אמר ומה ישראל שלא דברת עבדים שכניה אלא לפי שעה וקבע להם זמן אמרתהוה 'אל תנשו אל אשה אני שמורד ולדבר בכל שעה ושעה ולא קבע לו זמן על אחת כמה וכמה והסכימה דעתו לדעת המוקם שנאמר 'לך אמר להם שובו לכם לאהליכם ואחיה פה עמד

אחבר 'הו' לו בנים בחיזו עובד טובים ונתגייר 'ה' יותנן אמר 'קיים פריה ורביה ורביש לקיש אמר לא קיים פריה ורביה דבי יותנן אמר קיים פריה ורביה דהא הו' ליה ורביש לקיש אמר לא קיים פריה ורביה 'גר שנתגייר בקטן שנוול דמי

סוכת דינא
100 - 20

והנה דברים הלו מובאים בספר שב שמעתיא להג' בעל קלוה"ח ז"ל בהקדמה ולא יבאר כוונת רבינו המהר"ל ז"ל ונלעג'ד ככוונתו דל"ס בישראל בקבלת הסורה גר שנתגייר בקטן שנוול דמי כיון דרואים אנו דכפ"ה הקב"ה עליהם הר כגיניה ואמר להם הם תקבלו את הסורה מוטב ואם לאו סס תהא קבורמכס אי"כ הראה הקב"ה דישאל אין מיומן כ"א עפי סורה הקדושה והס קורשם וחיוסם בצורה אי"כ ל"ש וזה גר שנתגייר בקטן שנוול דמי דאדרבה הרי עיקר נתינת הסורה לישראל מפני שהם שייכים לה ויהיו שלהם מפאה שרם בני אברהם ילחק ויעקב ודוקא בגר הבא להסגייר מאומה אחרת הרי הוא מפריד עלמנו מאומות העולם שכל מיוחס ושורשם עפי' פכעי השמים ומדבק עלמנו בהשי"ת ה"ה כקטן שנוול אמנם ישראל הוא להיפוך דבאמת הם גמיעדו מראש לקבלת הסורה רק שהיו לריבין ללאה דרך כור הכדול במלרים ועל מנת כן ילאו ממלרים לקבל על עלמנו את המה"ק ובוה נשלמה חלית הבריחה שלהם שהוכנו לזה מאז מפאה חיוסם בני אברהם ילחק ויעקב

וגראה דנס דעת הגאון בעל ש"ס ז"ל ביאור דברי רבינו ז"ל בדברינו דהרי הוא ז"ל כתב עפי' דברי המהר"ל ז"ל למרן את משה רבינו שפירש מן האשה מה דקשה לכחורה אפי' לפי דעת ב"ש דבשני זכרים ג"כ קיים מלות פויר מ"מ הא במתן מורה גר שנתגייר בקטן שנוול דמי ואי"כ לרי"ל לא קיים מלות פויר ולריך לקיים עוד הפעם מלות פויר ומה הוכיח כדעת המהר"ל ז"ל דבמתן תורה ל"ש הא גר שנתגייר בקטן שנוול דמי כיון דהי

ע"י הכרת עי"ש מס"כ עפי"ז דברים נכונים ואכ"מ. אמנם לכאורה הדברים מחוסרין הכנה הא נראה פשוט דמשה רבינו לא הי' בכלל ישראל שכפו אותם לקבלת הסורה דהרי מול' דרשו בזה על ויפילבו בחמתם הרה ומשה עלה אל האלקים ואי"כ מ"ר לא הי' בכלל זה ואי"כ הדרא לדוכחא קושיא הגז"ל. אלא ודאי דג"כ ס"ל בדעת המהר"ל ז"ל כמ"ש ולכן אף דמשה רבינו לא הי' אונם היינו משום דמ"ר לא הי' לריך לזה והוא מעלמו נהעלה כהשגתו להשיג כל זאת שכל חיותו ע"י המה"ק ואי"כ פשוט ללא גרע מכלל ישראל לומר עליו דהוי בכלל גר שנתגייר וכקטן שנוול דמי. וזה כרוך לפי דברי המהר"ל ז"ל:

סוכת דינא
100 - 20

מְרִים וְאֶהְרֹן בְּמִשְׁה עַל-אֲדוֹת הָאִשָּׁה הַכֹּהֵנִית אֲשֶׁר לָקַח פִּי-אִשָּׁה כֹּהֵנִית לָקַח:

והדבר מרים ואהרן.

היא פתחה בדבור (תחלה) לפיכך הקדימה הכתוב תחלה ומנין היתה יודעת מרים שפירש משה מן האשה רבי נחמן לומר מרים הייתה כזל כפורה בשעה שנאמר למשה אלמד ומידד מתנבאים במחנה כיון ששמעה כפורה אמרה אוי לנשומיהן של אתם אם הם נזקקים לנבואה שיהיו פורשין מנשומיהן כדרך שפירש בעלי ממוני ומשם ידעה מרים והגידה לאהרן. ומה מרים שלא נתכוונה לנגותו כך נענשה ק"ו למספר בנגותו של חזקיהו.

סוכת דינא
100 - 20

דברתיב אמר להם - ואלי ומתן שירש מרעיתו והלא משה שנאמר נתמן יצאה עם ישראל שוב לא הוצר לו כדכתיב וזאתה פה עמד עמי ועם עמך דתי' ללו דפרש מרעיתו למה כעשו עליו אה"ן ומרים אלא ודאי כשפירש משה מרעיתו אל משה אל אשה נשא ק"ו כעלמנו וגלה לה דעתו ושק"ה לה הלא כפי עלמנו או נתן לה גע' ושיק"ה בעשו עליו ואי"כ וגמה המחויב כל ק"ו שלא כעשו עליו אלא בתלמוד שפ"א וכן גדול אחר מתן תורה וי"ל שלא נטונה להם אלא בלחה שיהי' מרעיתו כספירי שבעשה שמונה הקב"ה נעשה ליקח מ' אקנים מישירא אמרה מרים אשבי בשותין על לוי שנתבקשו לגולה אמרה נפירה לוי נתן לנשומיהן של אתם שמים ערבתי הקב"ה עם אה"ן פירש מתי ואלי וגמה כעשו עליו מאיר שהסכים לו המוקם וי"ל משום דלאריתן (נחמה דף י"ג) כדוך שאלם דגלה לך מליכין חיותו וישיעיהו בכה למה:

